

Hodnocení diplomové práce Nikoly Budínové Motiv okna v próze Jáchyma Topola.

Analýza struktury uměleckého textu může badateli i poučenému čtenáři nabídnout mnohá potěšení a dobrodružství a díky mistrům, za něž jmenuji kupříkladu K. Čapka, L. Fukse, Vl. Párala či M. Kunderu, nestrádá ani literární tvorba domácích. Práci věnovanou analýze textů, respektive substantivních motivů, u Jáchyma Topola lze tudíž toliko vítat. Přesto ji nemíním posuzovat zevrubně, a to již jak vzhledem k jejímu názvu, jenž neodpovídá obsahu /nejde o jeden motiv a nejde o jednu prózu/, tak i k formulaci Prohlášení, jež uvedeno v uvozovkách signalizuje, že jde o převzatý citát a navíc s obsahem ne příliš srozumitelným; omezím tedy svoji reflexi pouze na několik dotazů:

1. Již v úvodní větě /s. 3/ autorka uvádí, že se bude zabývat „*vybranými motivy a jejich účinkem na čtenáře*“, táži se tedy, kde je byť pouhá zmínka o výzkumu, anketě atd., jimiž by autorka účinky působení motivů na čtenářskou obec zjišťovala, v práci jsem je nenalezl.
2. Věnuje-li autorka celou práci analýze motivu /motivů/, sotva se spokojím s konstatováním, že se vyjádří „*k pojmu motiv s oporou v odborné literatuře*“ /s. 3 a opakovaně na s. 9/ pouze s odkazem na jeden jediný zdroj. Pravda, neznám její práci bakalářskou, na niž také poukazuje, ale problematika motivu v domácí /J. Mukařovský, F. Vodička, J. Hrabák, Kv. Chvatík, M. Červenka/, slovenské /N. Krausová/ a další zahraniční odborné literatuře je bohatě rozpracována a – samozřejmě při veškerém respektu k vědecké práci D. Hodrové! - mi přijde autorkou zmiňovaná a v práci mnohokrát citovaná publikace jako jakýsi diskusní příspěvek k bádání, jehož možné ambivalentní výsledky ostatně D. Hodrová ve své publikaci nejednou zmiňuje. A pouhé konstatování, že její knihu „*shledáváme vhodnou jako jeden z nosných pilířů pro tuto práci na základě předchozího využití v práci bakalářské*“ /s. 3/ vnímám – řečeno mírně – jako poněkud lehkomyšlné /ne-li alibistické/. Mohu tak pouze předpokládat, že se diplomantka svojí cestou „*k poetice literárního díla 20. století*“ D. Hodrové zabývala adekvátně v práci bakalářské.
3. Opravdu se autorka domnívá, že se „*na základě chronologického řazení děl*“ lze „*pokusit o částečné vymezení posunu Topolovy praktické tvorby*“ /s. 3/ ? V čem? V jakém smyslu?

4. Nejsem si jist, zda opravdu v textu činím si nárok na označení „odborný“ lze „nejlépe“ představit život Jáchyma Topola na základě zdrojů pouze publicistických /rozhovorů/, jak uvedeno na s. 4.

5. Na s. 24 uvádí autorka doslova: „Zaměříme se na jejich výskyt /tj. motiv zrcadla a oka - JS/ v jednotlivých dílech, na jejich účinky na čtenáře...“ /s. 24/; táži se tedy opět, kde, jak a kdy proběhl průzkum oněch „účinků na čtenáře“ a kde se s ním lze seznámit?

6. Zajímá mne také, jak vnímá autorka vztah mezi „slovním významem“ a „motivem“? Kdy jsou užití výrazy /užitá spojení/skutečně stavebními prvky struktury textu, kdy „pouhým“ označením vnějších okolností? /“Bohler zabouch okno...“ x „Vytáh jsem rolety a otevřel okno“ /s. 25/.

7. Nejsem si jist, zda mi neunikla pasáž, v níž autorka vřazuje motivy z Topolových textů do vyšších strukturních složek **každého jednotlivého** díla. Pro identifikaci i klasifikaci motivů je přece důležitý /ne-li rozhodující/ kontext, do něhož autor motiv vřazuje a jenž vřazuje motiv „do dalších souvislostí“ /“Bez kontextu nelze o motivu hovořit“, uvádí sama Hodrová ve své knize na s. 727/. Lze tuto záměrnost u Topola vysledovat? Lze v případě jeho textů hovořit o záměrné součinnosti vyšších složek textu, nebo jsou užití motivů náhodná? Měl autor při psaní svých textů představu o stylu, nebo volil a umísťoval motivy /či „motivy“/náhodně? A pokud nikoliv, kde a jak číste ono „vyšší“ sdělení?

8. Co nemohu žel pominout, jsou nedostatky formulační, gramatické i interpunkční /s. 4, 5, 11, 25, 28, 34, 35, 36, 37, 41, 42, 44/ s „vrcholy“ na s. 6 /„Výstup jižní věží“ místo „Výstup Jižní věží“/.

Práci doporučuji k obhajobě, navrhuji klasifikovat jako velmi dobrou - dobrou.

V Plzni 19. 8. 2019

Jiří Staněk

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury